



DOKTORSKE STUDIJE PRAVNIH NAUKA NA PRAVNOM FAKULTETU U KISELJAKU UNIVERZITETA U TRAVNIKU

1. UVOD

1.1 Razlozi za pokretanje doktorskog studija

Svrha i smisao doktorskog studija iz pravnih nauka je sticanje stepena doktorata pravnih nauka zasnovanog na naučnom istraživanju različitih područja pravnih nauka na koja se odnosi program studija. Polaznici studija, sticanjem ECTS bodova na predavanjima, seminarima, samostalnom i mentorskom naučnom istraživanju stiču nove naučne spoznaje i saznanja te ih prezentiraju u doktorskoj disertaciji. Stoga je jedan od važnih ciljeva programa osposobljavanje doktorskih kandidata za samostalno naučno istraživanje, naučnu analizu i prezentaciju naučnih rezultata u usmenom i pisanom obliku. Polaznicima doktorskog studija omogućuje se pristup istraživačkim resursima nosilaca studija, posebno, biblioteci i elektronskim bazama podataka, te redovne konsultacije s profesorima. Potrebna znanja i specijalističke vještine koji se stiču na doktorskom studiju nužni su bosanskohercegovačkim pravnicima, praktičarima i teoretičarima za razumijevanje pravnih područja na koja se program odnosi. Sa obzirom na njihovu raznolikost polaznici studija mogu biti svi pripadnici svih vidova pravne profesije koji imaju znanje, vještine i sposobnosti potrebne za savladavanje programa posebno u njegovom naučnoistraživačkom dijelu.

Temeljni cilj doktorskog programa jeste produbljivanje i proširenje znanja studenata u području njihovog istraživanja, razvijanje samostalnih istraživačkih sposobnosti studenata i stvaranje i edukacija budućih istraživača sposobnih da vode naučna istraživanja na visokom nivou u skladu s internacionalnim standardima. Doktorskim programom želi se, kroz odgovarajuću ekspertsku superviziju studenata i smjernice za njihov rad, osigurati eficientno ostvarivanje cjelokupnog programa doktorskog studija i u najboljoj mogućoj mjeri osposobljavanje studenata za njihovu buduću akademsku karijeru ili karijeru u poslovnom svijetu.

Vladavina prava jedan je od postulata na kojima se temelji svaka moderna pravna država. Ulazak Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju donosi sa sobom sveobuhvatne promjene, no taj ulazak istovremeno predstavlja najveći izazov upravo za pravnu struku, jer je pravna struka ona koja može te promjene pravno i uobličiti, odnosno omogućiti preuzimanje i primjenu pravne ostavštine Evropske unije u Bosni i Hercegovini. Taj novi pravni sistem koji nastaje nesumnjivo



treba stalno istraživati i na naučnoj ravni, kako bi rezultati tih istraživanja omogućili i olakšali njegovu primjenu u praksi. Takva istraživanja trebala bi proisteci iz ovog doktorskog programa.

1.2 Dosadašnja iskustva predlagača u provođenju postdiplomskih studija

Nosilac studija je mlada visokoškolska institucija u polju pravnih nauka. Saglasno tome nosilac studija ima trogodišnje iskustvo u provođenju postdiplomskih magistarskih studija. Prvi postdiplomski naučni studij osnovan je školske 2008/09. godine iz užih naučnih oblasti: građanskopravna, krivičnopravna, javnopravna naučna oblast. Trenutno se odvija nastava iz devet užih naučnih oblasti (građanskopravna, javnopravna, krivičnopravna, poslovnopravna, historijskopravna, ekonomskopravna, teorijskopravna, komunitarnopravna i međunarodnopravna naučna oblast).

Program doktorskog studija koji se predlaže izrasta iz te «tradicije» i slijedi najvrijednije rezultate tog iskustva ali je usmjeren, kako na naučno istraživačkoj, tako i na naučnonastavnoj ravni i na ravni metodoloških i teorijskih znanja, prema dostizanju internacionalnih i evropskih standarda.

Nastavnici nosilaca studija participiraju u programskih sadržajima postdiplomskih studija drugih članica Univerziteta u Travniku i univerziteta u inostranstvu.

Trogodišnje iskustvo u postdiplomskom obrazovanju usko je povezano i s bogatom naučnoistraživačkom djelatnosti nosilaca studija, posebno sa njegovim aktivnim učešćem diferenciranim naučnoistraživačkim projektima.

Nosilac studija ima, samostalno ili u saradnji, razvijenu izdavačku djelatnost koja obuhvata izdavanje udžbenika, priručnika, monografija, komentara pozitivnog prava, etc.

Navedeni podaci svjedoče da nosilac studija ima stečeno vrijedno znanje i potrebno iskustvo u organizaciji i izvođenju postdiplomske nastave.



1.3 Otvorenost studija prema pokretljivosti studenata

Predložena struktura i organizacija doktorskog studija (programa) koja se temelji na ECTS sistemu bodova osigurava otvorenost i pokretljivost studenata time što:

1. omogućuje kandidatima upisivanje kolegija i na drugim programima na drugim univerzitetima,
2. predstavlja sadržajno diferenciranu ponudu kolegija koje ovaj program nudi kandidatima drugih doktorskih programa koji se izvode na drugim studijama,
3. otvara mogućnost upisa ovog studija i drugima ekspertima iz područja društvenih, kao i ekspertima humanističkih nauka, pa čak i iz područja biomedicinskih nauka (bioetike), i
4. omogućuje gostovanje uglednih profesora sa drugih univerziteta iz zemlje i iz inostranstva iz sadržaja obuhvaćenih ovim programom.

1.4. Mogućnost inkludiranja studija u zajednički program s inostranim univerzitetima

Predložena struktura i organizacija doktorskog programa načelno omogućuje saradnju s drugim srodnim doktorskim studijama, ako se utvrdi obostrani zajednički interes. To se prvenstveno odnosi na kreiranje zajedničkih kolegija i kooperaciju u naučnoistraživačkim projektima na koje se ovaj doktorski program može oslanjati.

Program omogućuje da kao nastavnici i gosti predavači sudjeluju profesori s drugih bosanskohercegovačkih i inostranih pravnih fakulteta i drugih fakulteta, prvenstveno iz područja društvenih nauka.

Pozivom na te okolnosti kao i predloženu strukturu i organizaciju doktorskog programa postoje stvarne mogućnosti u daljnjem razvoju studija, za inkludiranje studija ili njegovog dijela, ako se za to utvrdi obostrani interes, u zajedničke programe s inostranim univerzitetima. To se prvenstveno odnosi na kreiranje zajedničkih kolegija i saradnju u naučnoistraživačkim projektima na koje se ovaj doktorski studij oslanja.



2. OPĆI DIO

2.1. Naziv i nosilac studija

Naziv studija je: III ciklus studija/ Doktorski studij iz pravnih nauka.

Nosilac studija je Pravni fakultet Univerziteta u Travniku.

2.2. *Institucijska strategija razvoja doktorskih programa*

Bosna i Hercegovina pristupila je Bolonjskom procesu 18.09.2003. godine. Taj je proces u sistem visokog obrazovanja Bosne i Hercegovine uveden akademske 2005/2006. godine.

Nosilac studija je u provođenju Bolonjskog procesa, u saradnji sa profesorima i saradnicima donio Strategiju razvoja organizacijske jedinice i plan djelovanja u kojem su postavljena i tri strateška cilja do 2015. godine: stvoriti otvoreno i privlačno okruženje za studiranje prava, povećati kvalitet i eficijentnost pravnog obrazovanja, te koristiti sredstva za pravno obrazovanje i istraživanje na najbolji mogući način. Strategija i akcijski plan minuciozno razrađuju svako od strateških ciljeva identifikujući pri tome jedan diferencirani niz podciljeva i glavne probleme unutar svakog podcilja te određuju kratkoročne i dugoročne aktivnosti koje treba preduzeti radi ostvarenja utvrđenih podciljeva i predviđaju indikatore pomoći kojih se može mjeriti eficijentnost ostvarivanja pojedinih podciljeva.

Imajući te činjenice u vidu nosilac studija ovim programom radi kvalitativni iskorak radi ostvarenja bitnih ciljeva strategije razvoja dokorskog programa, i to posebno onih koji se odnose na: bitno unapređivanje postdiplomskog obrazovanja, stvaranje postdiplomskog programa koji je komparabilan sa sličnim programima na internacionalnoj ravni, posebno kako bi se mogao inkorporirati u evropski prostor visokog obrazovanja, povećanje nivoa kvaliteta naučnoistraživačkog rada, obrazovanje eksperata koji će na temelju stečenih kompetencija biti u stanju da unaprijede pravno obrazovanje, istraživanja u sferi pravnih nauka, te pravnu profesiju u privatnom i javnom sektoru djelatnosti.



2.3. Inovativnost doktorskog programa, odnosno studija

Iako je predloženi program temeljno program postdiplomskog studija iz polja pravnih nauka, svojom organizacijom i strukturom doktorski program omogućuje kako multidisciplinarnost tako i interdisciplinarnost. U sadržaj programa moguće je inkludirati ne samo sadržaje iz drugih društvenih nauka, kao što su politologija, sociologija, ekonomija, već i iz drugih područja, prvenstveno područja humanističkih nauka: filozofija, etnologija, filozofska i socijalna antropologija, te sve značajnijeg područja bioetike i biomedicinskih nauka.

Zbog toga je moguća institucijska saradnja i kooperativnost s postdiplomskim studijama koji se izvode i na drugim organizacijskim jedinicama drugih univerziteta (Fakultet političkih nauka, Fakultet kriminalističkih nauka, Ekonomski fakultet, Filozofski fakultet, Medicinski fakultet, etc.) u takvim oblicima i sadržajima za koje postoji obostrani interes.

Doktorski program omogućuje uspostavljanje saradnje, odnosno nadogradnju već postojeće saradnje koju nosilac studija ima s poslovnim sektorom (svi sektori ekonomije, posebno osiguranje, bankarstvo, telekomunikacije i sl.) kao i s javnim sektorom (Ministarstvo pravosuđa, Direkcija za evropske integracije, Ministarstvo sigurnosti, agencijama za državnu službu) kroz posebno strukturirana i organizovana doktorska i postdoktorska istraživanja.

2.4. Uslovi na upis na studij

Na III ciklus doktorskog studija iz pravnih nauka mogu se upisati:

- Osoba koja je završila postdiplomski naučni magistarski studij iz pravnih nauka ili drugi postdiplomski naučni magistarski studij iz društvenih, humanističkih ili drugih nauka.
- Osoba koja je upisala postdiplomski naučni magistarski studij iz pravnih nauka, ali taj studij nije završila.
- Pravo upisa direktno u šesti semestar doktorskog studija imaju i kandidati koji su završili doktorske studije u oblasti pravnih nauka (kandidat je već stekao titulu doktora pravnih nauka iz određene oblasti i želi da prijavi temu doktorske disertacije iz druge oblasti prava) ili oni koji su položili sve ispite na doktorskim studijama na drugim pravnim



fakultetima, ukoliko zadovoljavaju uslove u pogledu znanja jednog stranog jezika. Navedeni kandidati se oslobađaju polaganja ispita i pisanja pristupnih radova iz nastavnog plana i programa ovog studija. Oni mogu direktno prijaviti projekt doktorske disertacije. Za njih važe ista pravila za prijavu i odbranu doktorske disertacije kao i za sve druge kandidate. Odlukom Naučno-nastavnog vijeća Pravnog fakulteta konkretnije će se definisati programski sadržaji koji su u korelaciji sa temom doktorske disertacije.

Prilikom upisa na studij osobe koja nije završila postdiplomski naučni magistarski studij iz pravnih nauka, Vijeće doktorskog studija određuje koje ispite iz programa tog studija treba ta osoba položiti da bi se odobrio upis na doktorski studij. Izuzetno, Vijeće doktorskog studija može dopustiti da takva osoba upiše pripremni semestar u kojem bi ovladala, po individualiziranom programu odgovarajućim diferenciranim sadržajem iz programa postdiplomskog pravnog studija u obimu ne većem od 30 ECTS bodova. Zavisno od prethodno stečenih znanja, posebna komisija koju imenuje Vijeće doktorskog studija odredit će sadržaje individualiziranog pripremnog semestra.

Uz prijavu za upis osoba koja se prijavljuje treba priložiti:

- Biografiju s opisom stručne i naučne aktivnosti;
- Uvjerenje o državljanstvu;
- Izvod iz matične knjige rođenih;
- Diplomu o završenom postdiplomskom studiju te potvrdu o položenim ispitima s ocjenama studija i prosjekom ocjena;
- Dokaz ili uvjerenje o znanju jednog stranog jezika;
- Izjavu o prihvatanju uslova studiranja;
- Motivacijski esej o razlozima upisa doktorskog studija.

U motivacijskom eseju budući doktoranti trebaju opisati područje svog naučnog interesa i opisati moguće područje istraživanja u polju pravnih nauka, te navesti razloge upisa doktorskog studija.



2.5. Kriteriji i postupci selekcije i odabira polaznika

Prilikom odabira kandidata za upis uzimaju se u obzir sljedeći kriteriji:

- Uspješnost na studiju koji je kandidat završio, ostvarivši 300 ECTS bodova na prvom i drugom ciklusu studija.
- Aktivno poznavanje jednog od svjetskih jezika, te po mogućnosti pasivno znanje drugog svjetskog jezika, s tim da jedan od ta dva jezika može biti engleski. Aktivno poznavanje više jezika smatrat će se prednošću.
- Dvije preporuke univerzitetskih nastavnika, odnosno osobe koja je postigla izuzetne rezultate u pravnoj nauci, o kompetencijama osobe za bavljenje naučnoistraživačkim radom.
- Kandidatovi naučnoistraživački interesi i želje, koji se konstatuju u razgovoru sa kandidatom.
- Radno iskustvo i stručna djelatnost kandidata za upis na doktorski studij.

Postupci

Prvi nivo odabira i klasifikacije kandidata zasnivat će se na pregledu podnesene dokumentacije čime će se odabrati kandidati koji ispunjavaju uslove za razgovor.

Drugi nivo odabira kandidata bit će razgovor s kandidatom koji ima isto tako selekcijsku ulogu. Razgovor s kandidatom vodit će dva nastavnika studija u zvanju redovnog ili vanrednog profesora.

Konačnu odluku o upisu donosi Vijeće dokorskog studija.

2.6. Kompetencije koje se stiču završetkom dokorskog studija

Završetkom studija, odnosno sticanjem doktorata pravnih nauka kandidati se osposobljavaju:



- za izgrađivanje akademske karijere na nekoj od naučnonastavnih ili naučnih institucija, odnosno obavljanje visoko specijaliziranih poslova u pravnoj profesiji u javnom ili privatnom sektoru;
- za nastavak usavršavanja na postdoktorskim studijama;
- za produbljenu kritičku analizu, evaluaciju i sintezu sadržaja iz područja pravnih nauka;
- za primjenu tehnika i metodologije istraživanja i prilagođavanje procesa istraživanja u području pravnih nauka;
- za samostalno kreiranje i provođenje istraživanja u polju pravnih nauka;
- za komunikaciju i evaluaciju dostignutih rezultata u polju pravnih nauka;
- za promociju eficijentnosti u akademskom i profesionalnom kontekstu u polju pravnih nauka u okviru društva zasnovanog na znanju i informatičkim tehnologijama.

3. OPIS PROGRAMA

3.1. *Struktura i organizacija doktorskog programa odnosno studija*

Studij traje tri godine, odnosno šest semestara. Organizovan je prema mentorskom sistemu i omogućuje individualizaciju studija saglasno naučnoistraživačkim interesima svakog kandidata.

Studij se završava izradom i odbranom doktorske disertacije. Završetkom studija i odbranom doktorske disertacije polaznici stiču diplomu i akademski titulu i naučno zvanje doktora nauka za određenu oblast (Član 6 Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini).

Kroz cijelo vrijeme trajanje studija polaznici se pripremaju za i/ili bili inkludirani u naučnoistraživački rad. Očekuje se da će polaznici raditi u okviru naučnoistraživačkih projekata na koje se doktorski studij bude oslanjao.

Na studij se upisuju polaznici koji su angažovani u punom radnom vremenu (full time) i polaznici koji nisu angažovani u punom radnom vremenu (half time). Struktura doktorskog studija ili programa zasniva se na:

- A) naučno - nastavnom dijelu,
- B) naučno - istraživačkom dijelu,



Doktorski program koji se predlaže s obzirom na broj, vrstu i sadržaje kolegija koji su inkludirani u naučno - nastavni dio programa te na angažman koji se od polaznika zahtijeva u naučnoistraživačkom dijelu programa vrlo je zahtjevan. Ti zahtjevi nužni su radi ostvarivanja cilja programa, a to je prepoznatljivost i uporedivnost sa kompatibilnim programima na drugim univerzitetima u svijetu.

Organizacijom i strukturom doktorski studij omogućuje izradu doktorata iz najvećeg broja grana (disciplina) u polju pravnih nauka. Zahvaljujući broju ponuđenih kolegija studij je dovoljno prilagodljiv interesima i potrebama izrade doktorata svakog pojedinog kandidata, ali istovremeno postavlja i srazmjerno visoke naučne zahtjeve za njegovu izradu.

A) Naučno - nastavni program

Naučno - nastavni program sastoji se od:

1. Općeg studija i
2. Studija smjera

1. Opći studij

Opći studij predstavlja zajedničku naučno - nastavnu jezgru studija za sve polaznike dokorskog studija.

Kolegiji iz predmeta općeg studija obavezni su za sve polaznike. Tokom studija svaki kandidat treba položiti **dva opća predmeta** koja su obavezna za sve polaznike prvog semestra dokorskog studija. Nastava iz općih predmeta može biti organizovana u obliku predavanja i seminara, a održava se, u pravilu, tokom prvog semestra studija.

Opći studij obuhvata sadržaje iz metodologije, epistemologije i osnova naučnog istraživanja. Sadrži predmete iz temeljnih pravnih i društvenih nauka. Cilj općih predmeta je da polaznici steknu osnovna znanja iz metodologije, epistemologije te osnovna znanja i vještine potrebne za samostalni naučnoistraživački rad u polju pravnih nauka.

2. Studij smjera



Studij smjera predstavlja raznoliku i deferenciranu naučno - nastavnu jezgru studija i prilagođava se svakom kandidatu.

Naučno - nastavni program u svom većem dijelu organizovan je kao studij smjera. Studij smjera obuhvata tematske kolegije iz specijaliziranih smjerova. Kandidat prilikom upisa upisuje smjer prema vlastitom izboru.

Smjerovi predstavljaju naučnoistraživačke specijalizacije u polju pravnih nauka. Doktorski studij pruža kandidatima izbor između različitih smjerova te na taj način omogućuje kandidatu izbor onih kolegija koji su kompatibilni njegovim prethodnim znanjima, stečenim kompetencijama i istraživačkim interesima, te dopušta različite oblike rada (predavanja, individualne konsultacije, naučnoistraživačke seminare, pisanje naučnih radova, participaciju na naučnim skupovima, i sl.). Zbog toga organizacija po smjerovima omogućava kandidatima usavršavanje u skladu s područjem naučnog istraživanja potrebnim za izradu doktorske disertacije. Time se stvaraju pretpostavke za provođenje nezavisnog istraživanja koji bi trebalo dovesti do izvornih rezultata.

Nastava iz kolegija smjera može biti organizovana u obliku predavanja i seminara, a održava se, u pravilu, u drugom i trećem semestru.

Predlažu se sljedeći smjerovi:

1. Smjer evropsko pravo
2. Smjer građansko pravo i porodičnopravne nauke
3. Smjer javno pravo i javna uprava
4. Smjer krivičnog prava
5. Smjer međunarodno javno pravo i međunarodno privatno pravo
6. Smjer prava privrednih društava i ugovornog poslovnog prava
7. Smjer historije države i prava

Tokom izvođenja dokorskog programa moguće je uvođenje i novih smjerova.

B) Naučno - istraživački program

Naučno - istraživački program obuhvata:



- originalna naučna istraživanja,
- izdavanje i objavljivanje naučnih radova,
- izradu i odbranu doktorske disertacije.

3.2. ECTS bodovni sistem

Doktorski program organizovan je u ECTS bodovnom sistemu.

Ukupni studijski program nosi 180 ECTS bodova, pri čemu se jedan bod obračunava kao radno opterećenje od 27 sati rada u učenju ili istraživanju.

Opterećenje polaznika u naučno - nastavnom studiju tokom tri godine iznosi najmanje do 60 ECTS bodova, a u naučno - istraživačkom studiju do 120 ECTS. Navedenom distribucijom apostrofira se istraživački dio programa dokorskog studija.

U okviru naučno - nastavnog programa u općem studiju kandidati trebaju upisati dva predmeta.

U okviru studija smjera kandidati, na vlastiti zahtjev, uz odobrenje mentora i Vijeća dokorskog studija mogu upisati do 20 ECTS bodova iz predmeta drugog smjera ovog programa ili drugog srodnog dokorskog programa u vezi s temom doktorske disertacije, odnosno te bodove steći sudjelovanjem u ljetnim/zimskim školama u vezi s temom doktorske disertacije. Time se želi omogućiti kandidatima sticanje interdisciplinarnih znanja. Takva mobilnost doprinosi otvorenosti nastavnog i istraživačkog dijela programa.

Unutar naučno - nastavnog programa ECTS bodovi se stižu uspješnim savladavanjem kolegija. Predmet se može savladati polaganjem ispita ili pisanjem pristupnog rada.

U okviru naučno - istraživačkog programa ECTS bodovi se mogu steći:

- Originalnim naučnim istraživanjem iz kolegija smjera koji je posebno u vezi s temom doktorske disertacije (izrada rada na temelju kolegija smjera) – 20 ECTS
- Izradom i objavljivanjem dva naučna rada u vezi s temom doktorske disertacije (naučnoistraživački seminar) – 20 ECTS = 10 ECTS X 2



- Izradom i javnom odbranom teme doktorske disertacije – 15 ECTS
- Izradom i javnom odbranom doktorske disertacije – 60 ECTS
- Ostalim aktivnostima vezanim uz temu doktorske disertacije (participacija u nastavi, održavanje seminara i kolokvija, aktivna participacija na naučnim skupovima i sl.) - 5 ECTS

UKUPNO 120 ECTS

Za originalno naučno istraživanje na temelju predmeta smjera koji su posebno u vezi s temom doktorske disertacije kandidat dobiva ECTS bodove u vrijednosti ECTS bodova predmeta iz kojeg obavlja naučno istraživanje. Istraživanje se smatra završenim i predmet uspješno savladanim izradom pisanog (pristupnog) rada. Pisani (pristupni) rad, odnosno istraživanje, vrednuju voditelj predmeta i nastavnik kojeg odredi Vijeće dokorskog studija. Za ovu vrstu istraživanja može se dobiti ukupno najviše 20 ECTS bodova.

Kandidati mogu ostvariti ECTS bodove na osnovu razmjene s drugim univerzitetima (mobilnost studenata). O priznavanju ECTS bodova u tim slučajevima odlučuje Vijeće dokorskog studija na prijedlog mentora.

Za izradu i objavljivanje naučnog rada nastalog kao rezultat samostalnog istraživanja doktoranta u okviru naučnoistraživačkih seminara iz područja doktorske disertacije kandidat dobiva 10 ECTS bodova. Taj naučni rad treba biti različit od rada nastalog kao rezultat originalnog istraživanja na temelju kolegija iz tačke a) Pod objavljivanjem razumije se objavljivanje u časopisu ili, ako je rad predstavljen na naučnom skupu, objavljivanje u zborniku sa naučnog skupa, ako je objavljen u cjelini. Kandidat tokom studija treba izraditi dva takva rada te steći ukupno 20 ECTS bodova.

Za izradu i javnu obranu prijave teme doktorske disertacije student dobiva 15 ECTS bodova.

Za izradu i javnu obranu doktorske disertacije student dobiva 60 ECTS bodova.

S naslova ostalih aktivnosti iz područja teme doktorske disertacije kandidat može dobiti, na prijedlog mentora i priložene dokumentacije 5 ECTS bodova.



3.3. Popis predmeta s brojem sati nastave i brojem ECTS

Naveden u prilogu 1.

Potrebne napomene o režimu studija:

1. Kandidat upisuje po semestru u pravilu 30 ECTS bodova.
2. Opći studij – upisuju se 2 opća predmeta (ukupno 20 ECTS), u pravilu tokom prvog semestra studija.
3. Studij smjera – tokom drugog i trećeg semestra upisuje se najmanje 70 ECTS bodova, prema semestralnoj ponudi. Unutar pojedinog smjera, ovisno o strukturi smjera, upisuju se predmeti u vezi sa temom disertacije. Od navedenih 70 ECTS boda, najmanje 20 ECTS bodova mora se steći originalnim naučnim istraživanjem.
4. Naučno-istraživački seminar – upisuju se dva takva seminarra za izradu i objavljivanje naučnog rada u vezi sa temom doktorske disertacije III. i IV. semestru.
5. Vijeća studija, na prijedlog studenta i uz odobrenje mentora, može dopustiti upis do 20 ECTS bodova iz kolegija drugog smjera ovog programa ili drugog srodnog dokorskog programa u vezi s temom doktorske disertacije, odnosno mogućnost sticanja tih bodova pohađanjem ljetnih/zimskih škola u vezi s temom doktorske disertacije.

3.4. Opis predmeta

Naveden u prilogu 2.

3.5. Ritam studiranja i obaveze studenata



Kandidati angažovani u punom radnom vremenu, trebaju u akademskoj godini (dva semestra), u pravilu, savladati program u vrijednosti 60 ECTS bodova, a kandidati angažovani s pola radnog vremena trebaju u akademskoj godini, u pravilu, savladati program u vrijednosti 30 ECTS bodova.

Predlaže se sljedeći raspored obaveza studenata po semestrima doktorskog studija:

I semestar

Opći studij

- Metodologija istraživačkog rada (10 ECTS);
- Metode i tehnike izrade naučnih projekata (10 ECTS);

Ukupno 20 ECTS

II semestar

Studij smjera

Naučno-nastavni program

- slušaju i polažu dva predmeta koji je u vezi sa temom doktorske disertacije (20 ECTS);

Naučno-istraživački program

- originalno naučno istraživanje u vezi sa temom doktorske disertacije (20 ECTS);

Ukupno 40 ECTS

III semestar

Studij smjera

Naučno-nastavni program

- slušaju i polažu dva predmeta koji je u vezi sa temom doktorske disertacije (20 ECTS);
- izrada i objavljivanje naučnog rada (10 ECTS);

Ukupno 30 ECTS

IV semestar

Naučno-istraživački program

- javna obrana prijave teme doktorske disertacije (15 ECTS)
- izrada i objavljivanje naučnog rada (10 ECTS)
- ostale aktivnosti iz područja teme doktorske disertacije (5 ECTS)

Ukupno 30 ECTS

V – VI semestar

Naučno - istraživački program



- izrada i javna obrana doktorske

disertacije (60 ECTS);

Ukupno 60 ECTS – 30 ECTS po semestru

Ukupno: I - VI semestar – 180 ECTS

Jedan ECTS kredit vrijedi 27 studentskih radnih sati. Studentski radni sati obuhvataju nastavu, odnosno kontakt s profesorom i samostalni rad potreban za savladavanje nastavnog gradiva.

Napredovanje kandidata prati se kroz strukturu studija.

Kandidat saglasno njegovom izboru smjera, u dogovoru sa mentorom i uz odobrenje Vijeća doktorskog studija, definiše izborni sadržaj studija i temu doktorskog istraživanja.

Student se može upisati u treći semestar studija ako je ostvario najmanje 30 ECTS bodova.

Javna odbrana prijave teme doktorske disertacije predviđa se, u pravilu, za početak četvrtog semestra. Student može pristupiti javnoj odbrani prijave teme doktorske disertacije samo ako je do tada ostvario najmanje 60 ECTS bodova.

Kandidat može pristupiti javnoj odbrani doktorske disertacije nakon što je ostvario 120 ECTS bodova.

ECTS bodovi stiču se polaganjem ispita, prihvaćenim originalnim naučnim istraživanjem, objavljenim naučnim radovima, odbranom prijave teme doktorske disertacije i odbranom doktorske disertacije.

Teorijska i praktična znanja, spoznaje i vještine koje su kandidati stekli provjeravaju se na ispitima iz upisanih predmeta i pisanjem pristupnih radova iz upisanih predmeta. Opće i posebne kompetencije kandidata se isto tako stiču, ali i provjeravaju aktivnom participacijom kandidata u nastavi, provođenjem, odnosno ocjenom rezultata originalnih naučnih istraživanja, pisanjem odnosno kategorizacijom objavljenih radova, radom u okviru istraživačkog projekta, ocjenom odnosno javnom odbranom doktorske disertacije. Ocjena i javna odbrana doktorske disertacije predstavljaju konačnu provjeru stečenih kompetencija. Završetkom studija kandidat stiče stepen doktora nauka što znači da superiorno poznaje određeno naučno područje unutar pravnih nauka i da je dokazao sposobnost originalnog naučnog istraživanja, odnosno sposobnost samostalnog postavljanja, provođenja i vrednovanja naučnoistraživačkog rada i projekata.



Kandidati imaju obavezu:

- redovno pohađati nastavu koju su upisali i aktivno u njoj sudjelovati te uredno ispunjavati obaveze koje odredi nastavnik na predmetu,
- podnositi pisane izvještaje mentoru o ispunjavanju programa doktorskog studija,
- pridržavati se pravila etičkog kodeksa,
- redovno plaćati troškove studija.

Kandidati imaju pravo:

- na konsultacije s predmentnim nastavnikom i voditeljem studija ili njegovim zamjenikom prema unaprijed objavljenom rasporedu,
- pristup svim resursima nosioca studija, biblioteka i internet, kao i redovni studenti,
- polagati ispite u unaprijed određenim ispitnim rokovima,
- na mentora za izradu doktorske disertacije,
- na prilagođenost ispitnog i drugog nastavnog gradiva broju studentskih radnih sati, broju nastavnih sati, i ispitnoj literaturi,
- na slobodno izražavanje mišljenja o doktorskim studijama i davanje sugestija za unapređenje studija.

3.6. Sistem savjetovanja i vođenja kroz studij

Sistem savjetovanja i vođenja kroz studij bitan je za kvalitet istraživačkog rada i rezultate kandidata.

Sistem savjetovanja i vođenja kroz studij je mentorski sistem. On se temelji na svestranoj saradnji kandidata i mentora kroz cijeli studij, pri čemu mentor ima sljedeće obaveze: pomoć u odabiru teme doktorskog istraživanja, planiranje studija i inkludiranje u metodologiju naučnog istraživanja, pomaganje, saradnja sa kandidatima i praćenje kandidata u njegovom naučnom i istraživačkom radu, saradnja na pripremi prvih naučnih radova i pomoć u njihovu objavljivanju, vrednovanje istraživačkog rada i napredovanja kroz mentorske izvještaje, vrednovanje ostalih aktivnosti, priprema javne odbrane teme doktorske disertacije, podrška u planiranju mogućeg boravka studenata u inostranoj naučno - istraživačkoj instituciji i sl. U interpersonalnim



odnosima kandidat i mentor dužni su se pridržavati pravila etičkog kodeksa Univerziteta u Travniku.

Mentor treba biti ličnost koja se aktivno bavi istraživanjem. On prati napredovanje kandidata za cijelo vrijeme studija i o tome podnosi dokumentirane izvještaje Vijeću doktorskog studija.

Izvještaj mentora treba biti strukturiran tako da pokazuje što je kandidat u razdoblju na koje se izvještaj odnosi radio, koja je znanja i vještine usvojio, i sl.

3.7. Predmeti koje kandidati mogu izabrati sa drugih programa

Vijeće doktorskog studija, na prijedlog kandidata i uz odobrenje mentora, može dopustiti upis od 20 ECTS bodova iz predmeta drugog smjera ovog programa ili drugog srodnog doktorskog programa u vezi sa temom doktorske disertacije, odnosno mogućnost sticanja tih bodova pohađanjem ljetnih i zimskih škola u vezi sa temom doktorske disertacije.

3.8. Predmeti koji se mogu izvoditi na stranom jeziku

Vijeće doktorskog studija može odobriti da se predavanje za svaki predmet izvodi na jednom od svjetskih jezika. Pri tome će se Vijeće doktorskog studija rukovoditi interesom kandidata i potrebom poticanja interdiciplinarnosti i kompatibilnosti na interacionalnoj ravni.

3.9. Kriteriji i uslovi prijenosa ECTS bodova

Kriteriji i uslovi prenosa ECTS bodova uređuju se Pravilnikom o postdiplomskom studiju nosioca studija.

3.10. Završetak studija i prijava doktorske disertacije

Studij se završava odbranom doktorske disertacije, odnosno sticanjem 180 ECTS bodova.

Prijava doktorske disertacije



Doktorska disertacija treba se prijaviti najkasnije po završetku trećeg semestra. Nakon primanja prijave teme doktorske disertacije Vijeće studija imenuje tročlanu komisiju za ocjenu prijave. Komisija podnosi pisani izvještaj u roku od 30 dana. Javna odbrana prijave teme doktorske disertacije obavlja se na početku četvrtog semestra u istom sastavu komisije.

Ocjena i odbrana doktorske disertacije

Postupak i uslovi ocjene doktorske disertacije te uslovi i način odbrane doktorske disertacije regulisani su Statutom Univerziteta u Travniku i Pravilnikom o postdiplomskom studiju.

3.11. Nastavak studija

Vijeće studija može kandidatu koji prekine studij, na njegov obrazloženi pisani zahtjev, ako je studij prekinuo iz opravdanih razloga, odobriti nastavak studija. Kandidat ispunjava svoje studijske obaveze saglasno programu važećem u trenutku odobrenja nastavka studija.

3.12. Potvrda o apsolviranom dijelu dokorskog studijskog programa

Kandidatu koji je apsolvirao studij, ali ga nije završio, izdaje se na njegov zahtjev potvrda o apsolviranom dijelu studijskog programa kao dijela cjeloživotnog učenja. U potvrdu se unose podaci o položenim ispitima i ostalim postignutim rezultatima koji uključuju ocjenu i ekvivalent ECTS bodova.

3.12.1. Sticanje doktorata nauka upisom dokorskog studija i izradom dokorskog rada bez pohađanja nastave i polaganja ispita

Sticanje doktorata nauka upisom dokorskog studija i izradom dokorskog rada bez pohađanja nastave i polaganja ispita moguće je ako su ispunjene pretpostavke iz čl. 2.5. ovih pravila.

3.13. Maksimalna dužina razdoblja od početka do završetka studiranja



Studij je organizovan tako da omogućuje i redovno studiranje (*full time*) i studiranje s nepotpunim opterećenjem (*part time*).

Kandidati koji istražuju u punom radnom vremenu upisuju studij u trajanju od 3 godine, s mogućnošću produženja za još jednu godinu. Odluku o produženju donosi Vijeće studija. Prije donošenja odluke o produženju, Vijeće studija pribavit će mišljenje mentora. Četvrtoj godini ne dodjeljuju se posebni bodovi niti se ona upisuje kao četvrta godina studija.

Kandidati koji ne istražuju u punom radnom vremenu mogu upisati studij s produženim trajanjem istraživačkog rada od 6 godina, s mogućnošću produženja za još jednu godinu. Odluku o produženju donosi Vijeće studija. Prije donošenja odluke o produženju, Vijeće studija pribavit će mišljenje mentora. Sedmoj godini ne dodjeljuju se posebni bodovi niti se ona upisuje kao sedma godina studija.

4. USLOVI ZA IZVOĐENJE STUDIJA

4.1. Mjesto izvođenja studija

Studij se izvodi u prostorijama Pravnog fakulteta u Kiseljaku Univerziteta u Travniku.

4.2. Podaci o prostoru i opremi

Podnositelj prijave raspolaže potrebnim nastavnim sredstvima i velikom bibliotekom a kandidatima je omogućen pristup u relevantne baze podataka.

4.3. Popis projekata na kojima se temelji doktorski program

Doktorski program temelji se na projektima koje je nositelju studija poznato Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta SBK kao i drugim projektima nositelja studija.

Doktorski program temelji se sljedećim projektima koje je poznato Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta SBK:

Nazivi projekta



1. Izgradnja demokratskih ustavnopravnih institucija BiH u razvojnoj perspektivi
2. Međunarodnoprivratnopravni aspekti pristupanja BiH Europskoj uniji
3. Harmonizacija građanskog procesnog prava s pravnim sistemom Europske unije
4. Intelektualno vlasništvo u BiH i njegovo usklađivanje sa pravom u EU
5. Reforma bosanskohercegovačkog krivičnog prava
6. Krivičnopravni aspekti pridruživanja BiH Europskoj uniji
7. Izgradnja institucija: etika i korupcija
8. Savremeni razvoj međunarodnog prava na globalnoj i regionalnoj razini
9. Evropski sistem ljudskih prava i porodično pravo u BiH
10. Bosanskohercebovačka pravna kultura u evropskom okviru: tradicija i modernizacija
11. Prilagođavanje bosanskohercegovačkih institucija evropskim kriterijima: identitet i promjena
12. Bosanskohercegovački sistem krivičnopravnih sankcija
13. Europeizacija bosanskohercegovačke javne uprave: uticaj na razvoj i nacionalni identitet
14. Krivičnopravno sprječavanje korupcije i kolektivnog kriminaliteta
15. Prilagođavanje bosanskohercegovačkog radnog i socijalnog prava evropskom socijalnom modelu
16. Poznavanje i vrijednosno prihvaćanje evropskog i međunarodnog prava u BiH

4.4. Institucijsko rukovođenje doktorskim programom

Institucijsko rukovođenje doktorskim programom uređuje se Pravilnikom o doktorskom studiju i drugim općim aktima nosioca studija.

4.5. Ugovorni odnosi između kandidata i nosioca studija

Nakon odobrenja upisa na studij nositelj studija sklapa ugovor sa kandidatom u kojem se uređuju međusobna prava i obaveze.

Nosilac studija sklopit će posebne ugovore sa svim osobama koje učestvuju u izvođenju programa a ne nalaze se u radnom odnosu s nosiocem studija.



4.6. Nastavne baze za provođenje studija

Voditelj studija je nastavna baza za potrebe ovog studija.

4.7. Broj studenata koji se upisuju

Nosioci studija ocjenjuju da se može upisati do 4 kandidata po mentoru. Potencijalni mentori su nosioci kolegija.

4.8. Procjena troškova za izvođenje doktorskog programa i trošak studija po kandidatu

Procjenu troškova za izvođenje doktorskog programa i trošak studija po kandidatu utvrđuje se odlukom Upravnog odbora Univerziteta u Travniku

4.9. Finansiranje doktorskog studija

Izvori finansiranja doktorskog programa (studija) su:

- Sredstva iz naučnih projekata koji su uključeni u program studija;
- Šolarine koje su uplatili kandidati, odnosno organizacije koje kandidatima plaćaju školarinu;
- Sredstva iz sistema pripravnika;

Ostvarena finansijska sredstva prvenstveno su namijenjena unapređenju sadržaja.

Nosioc studija omogućuje kandidatima sklapanje ugovora o kreditu s poslovnim bankama.

4.10. Kvalitet doktorskog studija

Posebna pažnja bit će posvećena izradi metodologije praćenja i ishoda doktorskog programa iz pravnih nauka.



U fazi pripreme nastavnog programa, kvalitet se prati kroz komparaciju sa sličnim programima koji se izvode na drugim fakultetima (benchmarking).

U fazi izvođenja programa kvalitet i uspješnost izvođenja programa se kontroliše i u naučno nastavnom i naučno - istraživačkom dijelu.

Kvalitet i uspješnost izvođenja u naučnonastavnom dijelu programa kontroliše se redovnim evidencijama održane nastave i pohađanja nastave.

U okviru naučno - istraživačkog dijela programa glavni oblici kontrole kvaliteta i uspješnosti izvođenja doktorskog programa su prijava teme doktorske disertacije, javna odbrana teme doktorske disertacije, vrednovanje prihvaćenih rezultata naučnog istraživanja te obaveza objavljivanja naučnih radova.

U cilju kontrole kvaliteta i naučno nastavnog i naučno - istraživačkog dijela programa, kandidati se u svakom trenutku mogu obratiti nastavniku odnosno putem elektronske pošte.

Nakon izvođenja nastavnog programa kvalitet i uspješnost izvođenja programa kontrolira se praćenjem rezultata ispita, anketom i kontaktom sa kandidatima nakon sticanja diplome. Pri praćenju rezultata ispita gleda se jesu li kandidati usvojili znanje i vještine koji se stiču kolegijem. Nadalje, nakon završetka doktorskog programa kandidati se anketiraju o kvalitetu izvođenja nastave. Rezultati ankete uzimaju se u obzir pri izmjenama nastavnog plana i metoda izvođenja nastave.



III CIKLUS / DOKTORSKI STUDIJ IZ PRAVNIH NAUKA

A) OPĆI STUDIJ

Br.	Naziv predmeta	ECTS	Nastavni sati	Semestar
1.	Metodologija istraživačkog rada	10	30	I
2.	Metode i tehnike izrade naučnih projekata	10	30	I

III CIKLUS / DOKTORSKI STUDIJ IZ PRAVNIH NAUKA

B) STUDIJ SMJERA

PREDMETI STUDIJA SMJERA

Br.	Naziv predmeta	Smjer	ECTS	Nastavni sati	Semestar
1.	Građansko pravo	GPiPP	10	30	II/III
2.	Stvarno pravo	GPiPP	10	30	II/III
3.	Obligaciono pravo opći dio	GPiPP	10	30	II/III
4.	Obligaciono pravo posebni dio	GPiPP	10	30	II/III



5.	Međunarodno privatno pravo	MJ i MPP	10	30	II/III
6.	Procesno međunarodno privatno pravo	MJ i MPP	10	30	II/III
7.	Konvencijsko međunarodno privatno pravo	MJ i MPP	10	30	II/III
8.	Građansko parnično procesno pravo	GPiPP	10	30	II/III
9.	Građansko procesno pravo EU	GPi PP/ EU	10	30	II/III
10.	Građansko vanparnično i izvršno procesno pravo	GPiPP	10	30	II/III
11.	Notarsko pravo	GPiPP	10	30	II/III
12.	Bračno pravo	GPiPP	10	30	II/III
13.	Roditeljsko i starateljsko pravo	GPiPP	10	30	II/III
14.	Nasljedno pravo	GPiPP	10	30	II/III
15.	Pravo intelektualnog vlasništva	GPiPP	10	30	II/III
16.	Evropsko pravo intelektualnog vlasništva	GPiPP/ EU	10	30	II/III
17.	Ustavno pravo opći dio	JPJU	10	30	II/III
18.	Ustavno pravo posebni dio	JPJU	10	30	II/III
19.	Ustavno pravo EU	JPJU/ EU	10	30	II/III
20.	Problemi u ustavnoj teoriji	JPJU	10	30	II/III
21.	Komparativno ustavno pravo	JPJU	10	30	II/III
22.	Ustavno sudstvo	JPJU	10	30	II/III
23.	Ustavno pravo i ljudska prava	JPJU	10	30	II/III
24.	Radno pravo	JPJU	10	30	II/III
25.	Socijalno pravo	JPJU	10	30	II/III
26.	Evropsko radno pravo	JPJU/ EU	10	30	II/III
27.	Upravno pravo opći dio	JPJU	10	30	II/III
28.	Upravno pravo posebni dio	JPJU	10	30	II/III
29.	Lokalna samouprava	JPJU	10	30	II/III
30.	Upravni sistemi	JPJU	10	30	II/III



31.	Upravno pravo EU	JPJU/E U	10	30	II/III
32.	Međunarodni standardi u izbornom pravu	JPJU/ EU	10	30	II/III
33.	Krivično pravo opći dio	KP	10	30	II/III
34.	Krivično pravo posebni dio	KP	10	30	II/III
35.	Krivično procesno pravo opći dio	KP	10	30	II/III
36.	Krivično procesno pravo posebni dio	KP	10	30	II/III
37.	Tranzicijska pravda	KP	10	30	II/III
38.	Prevenција kriminaliteta i rad policije u zajednici	KP	10	30	II/III
39.	Međunarodno krivično pravo	KP	10	30	II/III
40.	Krivično pravo EU	KP/ EU	10	30	II/III
41.	Organizovani kriminalitet	KP	10	30	II/III
42.	Kriminalistika	KP	10	30	II/III
43.	Viktimologija	KP	10	30	II/III
44.	Restorativna pravda	KP	10	30	II/III
45.	Kriminologija	KP	10	30	II/III
46.	Penologija	KP	10	30	II/III
47.	Pravni institucionalni okvir antiterorističkog djelovanja	KP	10	30	II/III
48.	Sudstvo za maloljetnike	KP	10	30	II/III
49.	Politika suzbijanja kriminaliteta	KP	10	30	II/III
50.	Etiologija narkomanije i narko kriminala	KP	10	30	II/III
51.	Državno pravni razvitak BiH	HDP	10	30	II/III
52.	Bosansko komparativno pravo	HDP	10	30	II/III
53.	Uporedne pravne tradicije	HDP	10	30	II/III
54.	Institucije rimskog prava opći dio	HDP	10	30	II/III
55.	Institucije rimskog prava posebni dio	HDP	10	30	II/III



56.	Komparativna pravna historija	HDP	10	30	II/III
57.	Nauka o državi i pravu	HDP	10	30	II/III
58.	Struktura prava	HDP	10	30	II/III
59.	Stare pravne kodifikacije	HDP	10	30	II/III
60.	Moderne pravne kodifikacije	HDP	10	30	II/III
61.	Nomotehnika	HDP	10	30	II/III
62.	Precedentno pravo	HDP	10	30	II/III
63.	Sekularna država na Balkanu	HDP	10	30	II/III
64.	Pravne kulture	HDP	10	30	II/III
65.	Razvoj pravne misli u BiH	HDP	10	30	II/III
66.	Diplomatika i heraldika BiH	HDP	10	30	II/III
67.	Pravo privrednih društava	PPD i UPP	10	30	II/III
68.	Ugovorno poslovno pravo	PPD i UPP	10	30	II/III
69.	Evropsko ugovorno pravo	PPD i UPP/ EU	10	30	II/III
70.	Stečajno procesno pravo	PPD i UPP	10	30	II/III
71.	Transportno pravo	PPD i UPP	10	30	II/III
72.	Evropsko privatno pravo	EU	10	30	II/III
73.	Međunarodno javno pravo opći dio	MJMP P	10	30	II/III
74.	Međunarodno javno pravo posebni dio	MJMP P	10	30	II/III
75.	Međunarodno humanitarno pravo	MJMP P	10	30	II/III
76.	Međunarodni odnosi	MJMP P	10	30	II/III
77.	Međunarodne organizacije	MJMP P	10	30	II/III
78.	Ekonomska diplomatija u EU	EU	10	30	II/III
79.	Diplomatsko i konzularno pravo	MJMP P	10	30	II/III
80.	Bilateralna i multilateralna diplomatija	MJMP P	10	30	II/III



81.	Vanjska politika BiH	MJMP P	10	30	II/III
82.	Pravo EU	EU	10	30	II/III
83.	Međunarodna politika i sigurnost	EU	10	30	II/III
84.	Upravno pravo EU	JPJU/E U	10	30	II/III
85.	Ustavno pravo EU	JPJU/E U	10	30	II/III
86.	Međunarodno pravni aspekti EU	EU	10	30	II/III
87.	Međunarodno arbitražno pravo	EU	10	30	II/III
88.	Uporedno porodično pravo	GPiPP / EU	10	30	II/III
89.	Sudsko pravo EU	JPJU/E U	10	30	II/III
90.	Ljudske slobode i prava u komunitarnom pravu	JPJU/E U	10	30	II/III